

Mgr. David Rašovský
advokát

Šumavská 525/33 | Veverí | 602 00 Brno
ID datové schránky (tp2izfn) | IČ: 71223011
e-mail: david.rasovsky@advokat-rasovsky.cz

www.advokat-rasovsky.cz

Ústavní soud České republiky

Joštova 8
660 83 Brno

V Brně dne 01. 11. 2023

Navrhovatelé: skupina 71 poslanců

Sněmovní 4
118 26 Praha 1

za skupinu jedná poslankyně JUDr. Alena Schillerová, Ph.D.
zastoupení Mgr. Davidem Rašovským, advokátem,
se sídlem Šumavská 525/33, Veverí, 602 00 Brno

ÚSTAVNÍ SOUD	
Ještova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	- 1 - 11 - 2023 3
krát Přílohy:	
Vyřizuje:	<i>guba 11</i>

Účastníci řízení: 1/ Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

Sněmovní 4
118 26 Praha 1

2/ Senát Parlamentu České republiky

Valdštejnské náměstí 1
118 01 Praha 1

Nepředchází

Návrh na zrušení části zákonů – ustanovení § 31 odst. 1, v § 34a odst. 2 slov „počet procent stanovený podle § 67 odst. 6 věty první nebo podle § 67 odst. 7“, § 36 odst. 1, v § 67 odst. 2 slov „ , ve kterém dochází k zvýšení (dále jen „pravidelný termín“)“, § 67 odst. 3, v § 67 odst. 6 větě první číslo „4“ a slov „třetiny“, v § 67 odst. 6 celé věty druhé ve znění „Byly-li procentní výměry vyplácených důchodů zvýšeny v předchozím kalendářním roce podle § 67a, sníží se počet procent stanovený podle věty první o tolik procent, o kolik byly zvýšeny procentní výměry v předchozím kalendářním roce podle § 67a.“, v § 67 odst. 6 ve větě třetí číslo „5“ a slov „a druhé“, v § 67 odst. 7 číslo „6“ a slov „podle § 67a“, v § 67 odst. 10 číslo „1f“, § 67 odst. 12, 13 a 14, § 67a, § 67aa, § 67ab, v § 67e odst. 3 ve větě třetí slov „podle § 67a“, v § 67f odst. 4 slov „podle § 67a“, v § 107 odst. 1 písm. e) číslo „1f“, § 108 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a dále čl. II – „Přechodná ustanovení“ a čl. III – „Účinnost“ zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů,

spojený s návrhem na přednostní projednání věci dle § 39 zákona o Ústavním soudu.

Přílohy: 1 - podpisová listina s podpisy 71 poslanců

2- procesní plná moc

US CKDP 0017701/23

US23063865

I.

Předmět návrhu a dotčené právní předpisy ústavního pořádku

1. Navrhovatelé žádají v řízení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy České republiky (dále také jen „**Ústava**“) a § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, zrušení ustanovení § 31 odst. 1, v § 34a odst. 2 slov „*počet procent stanovený podle § 67 odst. 6 věty první nebo podle § 67 odst. 7*“, § 36 odst. 1, v § 67 odst. 2 slov „*, ve kterém dochází k zvýšení (dále jen „pravidelný termín“)*“, § 67 odst. 3, v § 67 odst. 6 větě první číslo „4“ a slovo „*třetiny*“, v § 67 odst. 6 celé věty druhé ve znění „*Byly-li procentní výměry vyplácených důchodů zvýšeny v předchozím kalendářním roce podle § 67a, sníží se počet procent stanovený podle věty první o tolik procent, o kolik byly zvýšeny procentní výměry v předchozím kalendářním roce podle § 67a*“, v § 67 odst. 6 ve větě třetí číslo „5“ a slovo „*a druhé*“, v § 67 odst. 7 číslo „6“ a slovo „*podle § 67a*“, v § 67 odst. 10 číslo „11“, § 67 odst. 12, 13 a 14, § 67a, § 67aa, § 67ab, v § 67e odst. 3 ve větě třetí slov „*podle § 67a*“, v § 67f odst. 4 slov „*podle § 67a*“, v § 107 odst. 1 písm. e) číslo „14“, § 108 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a dále čl. II – „Přechodná ustanovení“ a čl. III – „Účinnost“ zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „**napadená ustanovení**“).
2. Navrhovatelé shledávají rozpor napadených ustanovení s následujícími ustanoveními ústavního pořádku, vyloženými také nálezy Ústavního soudu České republiky (dále také jen „**Ústavní soud**“), přičemž nálezy Ústavního soudu budou uvedeny také dále v textu návrhu:
  - a) čl. 1 odst. 1 a 2 Ústavy
  - b) čl. 2 odst. 1 a odst. 3 Ústavy
  - c) čl. 5 Ústavy
  - d) čl. 6 Ústavy
  - e) čl. 9 odst. 2 Ústavy
  - f) čl. 10 Ústavy
  - g) čl. 1 Listiny
  - h) čl. 2 odst. 2 Listiny
  - i) čl. 3 odst. 1 Listiny
  - j) čl. 11 odst. 1, 3 a 4 Listiny
  - k) čl. 22 Listiny
  - l) čl. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „**Úmluva**“), vyhlášené pod č. 209/1992 Sb., která je dle nálezu Ústavního soudu spis. zn. Pl. ÚS 36/01 součástí ústavního pořádku, a tím také čl. 1 odst. 2 Ústavy
  - m) principy ústavně konformní normotvorby a legislativní procedury vyjádřenými v rozhodnutích Ústavního soudu vztahujícími se ke způsobu projednání a schválení napadeného zákona v nálezech:
    - spis. zn. Pl. ÚS 19/93
    - spis. zn. Pl. ÚS 5/02
    - spis. zn. Pl. ÚS 77/06
    - spis. zn. Pl. ÚS 83/06

- spis. zn. I. ÚS 420/09
  - spis. zn. Pl. ÚS 55/10
  - spis. zn. Pl. ÚS 1/12
  - spis. zn. Pl. ÚS 21/14
  - spis. zn. Pl. ÚS 87/20
- n) principy vyjádřené v těchto rozhodnutích Ústavního soudu týkajících se materie vybraných napadených ustanovení:
- spis. zn. Pl. ÚS 21/96
  - spis. zn. Pl. Ú 36/01
  - spis. zn. Pl. ÚS 2/02
  - spis. zn. Pl. ÚS 15/02
  - spis. zn. Pl. ÚS 53/04
  - spis. zn. Pl. ÚS 8/07
  - spis. zn. Pl. ÚS 31/09
  - spis. zn. Pl. ÚS 22/13
  - spis. zn. III. ÚS 3493/15
  - spis. zn. Pl. ÚS 18/15
  - spis. zn. Pl. ÚS 5/19
  - spis. zn. Pl. ÚS 1/20
- o) závaznými rozsudky Evropského soudu pro lidská práva
- *Pressos Compania Naviera S. A. a ost. proti Belgii* ze dne 20. listopadu 1995
  - *Beyler proti Itálii* ze dne 5. ledna 2000

II.

Napadená ustanovení, jejich obsah a způsob jejich přijetí

II.A) K věcné podstatě napadených ustanovení

3. Všechna napadená ustanovení jsou součástí zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Ten v podobě, v jaké byl Parlamentem České republiky (dále také jen „**parlament**“) schválen a následně vyhlášen dne 7. září 2023 ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv v částce č. 125/2023 Sb., věcně upravuje jednak podmínky pro získání nároku na starobní důchod před dosažením důchodového věku (tzv. předčasný důchod), jednak podmínky navyšování důchodů vyplácených na základě citovaného zákona.
4. Prvá argumentační linie ve vztahu k protiústavnosti v tomto návrhu se týká všech napadených ustanovení, jak jsou uvedena výše v bodu 1 tohoto návrhu. Protiústavnost všech vyjmenovaných ustanovení navrhovatelé shledávají jako eventuální a spatřují ji v tom, že všechna uvedená ustanovení byla přijata ústavně nekonformní procedurou v průběhu legislativního procesu v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky (dále také jen „**Poslanecká sněmovna**“), jak bude doloženo dále.
5. Způsob přípravy a projednání celého návrhu, který byl vyhlášen jako zákon č. 270/2023 Sb., bude popsán v následujících částech tohoto návrhu, stejně jako konkrétní zdůvodnění navrhovatelů uvedeného tvrzení o jeho protiústavnosti.
6. Druhá argumentační linie týkající se protiústavnosti v tomto návrhu se týká pouze části napadených ustanovení, a to konkrétně ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s čl. III – „Účinnost“ zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Toto ustanovení zpřísňuje podmínky pro možný odchod do tzv. předčasného starobního důchodu. Před změnou provedenou zákonem č. 270/2023 Sb. bylo možné o tzv. předčasný starobní důchod požádat tehdy, jestliže měl pojištěnec splněné požadované doby pojištění, avšak nejdříve 5 let před dosažením tzv. řádného důchodového věku. Po změně, která je předmětem tohoto návrhu, tak lze při splnění stanovených pojistných dob učinit nejdříve 3 roky před dosažením tzv. řádného důchodového věku. **Co považují navrhovatelé z ústavněprávního hlediska za podstatné, je skutečnost, že ke změně dochází nejenže náhle a bez jakýchkoliv přechodných období, a současně to, že osoby, které přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 270/2023 Sb. nárok na eventuální předčasný odchod do starobního důchodu získaly, ale této možnosti nevyužily, jej bez dalšího nabytím účinnosti zákona č. 270/2023 Sb. ztratily.**
7. Rozhodujícím kritériem pro zvláštní zmínění ustanovení uvedeného v bodu 6 tohoto návrhu je jeho obsah, který navrhovatelé shledávají z důvodů vysvětlených dále za hrubě rozporný s ústavním pořádkem.

8. Stejně jako výše v případě všech napadených ustanovení spatřují navrhovatelé i v tomto případě **protiústavnost** v tom, že také **zvláště zmíněné ustanovení bylo přijato protiústavní procedurou proběhnuvší v Poslanecké sněmovně**, jak bude doloženo dále. Tato argumentace je společná pro všechna napadená ustanovení.
9. Z materiálního hlediska navrhovatelé shledávají, že ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů ve spojení s čl. III – „Účinnost“ zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů ve schválené podobě porušuje ústavním pořádkem zvláště chráněné hodnoty právního státu jako jsou hodnoty legitimních očekávání, předvídatelnosti a seznatelnosti práva, zákazu svévole, právní jistoty, a také práva vlastnit majetek. V případě uvedeného ustanovení navrhovatelé tedy shledávají také **materiální rozpor s ustanoveními ústavního pořádku České republiky**. Podrobnou argumentaci v tomto směru uvádějí navrhovatelé dále v tomto návrhu.

II.B) Způsob přípravy, projednání a schválení zákona č. 270/2023 Sb.

10. Návrh, který se později stal zákonem č. 270/2023 Sb., byl Poslanecké sněmovně předložen jako vládní návrh dne 25. května 2023 a byl projednáván jako **sněmovní tisk č. 458 v 9. volebním období**.¹
11. Pro účely projednání před Ústavním soudem je už na tomto místě nutno uvést, že již v průběhu přípravy materiál, který se posléze stal návrhem zákona, zejména ve vztahu k obsahu a účelu napadeného ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, prodělal několikanásobné podstatné změny. Jak již bylo uvedeno výše, uvedené ustanovení zásadně zpřísňuje podmínky pro odchod do tzv. předčasného starobního důchodu, a to bez jakýchkoliv přechodných ustanovení, resp. nastavení nezbytného přechodného období umožňujícího adresátům, kterých je mimochodem velké množství, přizpůsobit své chování a osud svého dalšího života nové právní úpravě. Zákon také žádným způsobem nezohledňuje situaci pojištěnců, kteří již nároku na možné využití tohoto institutu dosáhli. Naopak dnem nabytí účinnosti zákona č. 270/2023 Sb. všechny, kdo zákonné možnosti nevyužili, již vzniklého nároku zbavuje.
12. Jak je patrné z informačního systému ODoK Úřadu vlády České republiky, konkrétně elektronické knihovny pro veřejnost VeKLEP, materiál byl veden pod č.j. OVA 443/23.²
13. První veřejně dostupná verze je ze dne 17. dubna 2023. Ta byla určena pro meziresortní připomínkové řízení.³ Tato verze předpokládala zpřísnění podmínek pro možnost využití tzv. předčasného důchodu, a to bez jakýchkoliv přechodných období či ustanovení. V prvotní verzi tedy vláda usilovala v tomto bodě o legislativní řešení, které je nakonec obsahem novely provedené zákonem č. 270/2023 Sb. Změnu právní úpravy lze lapidárně shrnout lze jako změnu pravidel v průběhu hry „ze dne na den“.

¹ Dostupný také on-line zde: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=458&O=9>

² Dostupný také on-line zde: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCQYHCQNE/>

³ Dostupný také on-line zde: <https://odok.cz/portal/services/download/attachment/KORNCQYP5Y1D/>

14. V průběhu meziresortního připomínkového řízení (a rovněž tak v paralelní odborné a politické diskuzi) zaznívaly zásadní výhrady vůči provedení zpřísnění podmínek pro odchod do tzv. předčasného důchodu bez jakéhokoliv přechodného období, stejně jako výhrady vůči tomu, že po změně nemají být nijak zohledňovány nároky a potřeby pojištěnců, kteří již zákonné podmínky splnili, ale tento institut důchodového pojištění (zatím) nemuseli využít. Na tyto připomínky předkladatel, tedy Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky (dále také jen „MPSV“), reagoval tak, že jim **vyhověl**. Patrné je to z příslušného dokumentu „vypořádání připomínek“ ze dne 18. května 2023, viz např. str. 8 a 15.⁴
15. Vládě byl dne 18. května 2023 ze strany MPSV předložen návrh zákona,⁵ který v části týkající se zpřísnění podmínek pro odchod do tzv. předčasného důchodu počítal s přechodným obdobím delším než 1 rok.
16. Toto řešení také vláda potvrdila na své schůzi dne 24. května 2023, jak je patrné z vládou projednané a schválené verze návrhu zákona.⁶ V této podobě byl návrh zákona vládou o den později, tedy 25. května 2023, předložen Poslanecké sněmovně a zaevidován jako již výše zmíněný **sněmovní tisk č. 458 v 9. volebním období**.⁷
17. Na tomto místě je vhodné zdůraznit, že vláda se přiklonila k řešení počítajícímu s více než ročním přechodným obdobím a zohledňujícím alespoň určitým způsobem již vzniklé nároky pojištěnců na přiznání tzv. předčasného důchodu podle stávajících, tedy neporovnatelně mírnějších podmínek. Vládou schválená verze novely tedy představovala návrh alespoň do jisté míry respektující ústavně chráněné hodnoty právního státu ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ústavy a ustálené a závazné judikatury Ústavního soudu, jako jsou **předvídatelnost práva, právní jistota, legitimní očekávání a ochrana již vzniklých, ve smyslu ustálené judikatury Ústavního soudu individualizovatelných nároků vyplývajících ze zákona**.⁸
18. Vládní návrh v předložené podobě prošel řádným přípravným procesem, včetně tzv. meziresortního připomínkového řízení. S jeho přípravou se mohli seznámit všichni oprávnění účastníci a mohla tak činit také veřejnost s ohledem na to, že podkladové materiály týkající se přípravy právních předpisů jsou veřejnosti přístupné.⁹
19. Ve vládou navržené podobě byl návrh pozdějšího zákona č. 270/2023 Sb. projednáván a směrem ke sněmovní opozici a veřejnosti prezentován až do 2. čtení v Poslanecké sněmovně. Respektive přesněji do 34. schůze Výboru pro sociální politiku, která proběhla dne 21. června 2023.¹⁰ V jejím průběhu předseda Výboru pro sociální politiku poslanec MUDr. Vít Kaňkovský předložil pozměňovací návrh,¹¹ jehož podstatou bylo mj.

⁴ Dostupný také on-line zde: <https://odok.cz/portal/services/download/attachment/KORNCRXKP3IF/>

⁵ Dostupný také on-line zde: <https://odok.cz/portal/services/download/attachment/KORNCRXKNXN8/>

⁶ Dostupný také on-line zde: <https://odok.cz/portal/services/download/attachment/KORNC5HPSA9/>

⁷ Dostupný také on-line zde: <https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?T=458&O=9>

⁸ Viz např. nálezy spis zn. Pl. ÚS 2/02 nebo Pl. ÚS 55/13.

⁹ Viz zde: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCQYHCQNE/>

¹⁰ Viz pozvánka dostupná on-line: <http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=228499>

¹¹ Viz sněmovní tisk č. 458/1 v 9. volebním období. Dostupný také on-line zde:

<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=228777>

odstranění přechodného období více než 12 měsíců, které do návrhu zákona vložila po četných připomínkách sama vláda, jak je v podrobnostech popsáno výše v tomto návrhu. Tento pozměňovací návrh znamenal překvapivý obrat zpět k původní koncepci vlády a popření celého dosavadního průběhu přípravy návrhu zákona, včetně meziresortního připomínkového řízení, i jeho projednávání v Poslanecké sněmovně, spolu s prezentováním veřejnosti.

20. K povaze a způsobu předložení zmíněného pozměňovacího návrhu předsedy Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského je nutné uvést následující skutečnosti.
21. Napadené ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, jak bylo změněno zákonem č. 270/2023 Sb., přináší z hlediska navrhovatelů především následující ústavně nekonformní změnu do právního institutu tzv. předčasných důchodů, a to:
  - **zvýšení věku, v němž lze do předčasného důchodu odejít, ve formě zkrácení doby před dosažením řádného důchodového věku z 5 let na 3 roky,**
  - **a současně dopad této změny také na osoby, které již nároku na možný odchod do tzv. předčasného důchodu dosáhly, ale neuplatnily ho, v podobě odebrání dosaženého nároku.**
22. Další ustanovení zákona č. 270/2023 Sb. přinesla také další restriktivní opatření ve vztahu k tzv. předčasným důchodům, avšak v jejich případě mají navrhovatelé za to, že se jedná o změny pohybující se v rámci čl. 41 odst. 1 ve spojení s čl. 4 odst. 4 Listiny, jakkoliv vůči jejich podobě vyjadřovali a vyjadřují výhrady politického charakteru.
23. Výše uvedené body však, ve spojení se skutečností, že byly zavedeny bez jakéhokoliv přechodného období, které navíc bylo vládou přislíbeno a také ve formě usnesení vlády řádně schváleno, dle přesvědčení navrhovatelů nepřijatelně zasahuje do ústavně chráněných základních principů definujících právní stát. Podrobnou argumentaci uvedou navrhovatelé v další části tohoto návrhu, věnované materiálnímu rozporu napadeného ustanovení s předpisy ústavního pořádku.
24. Za zásadní považují navrhovatelé okolnosti, za kterých předseda Výboru pro sociální politiku poslanec MUDr. Vít Kaňkovský svůj pozměňovací návrh předložil a proč tak vlastně učinil. Navrhovatelé připomínají, že je poslancem vládní koalice a svým pozměňovacím návrhem zasáhl zásadním způsobem do vládního návrhu zákona a postupoval z formálního hlediska jak proti v návrhu zákona vyjádřené dosavadní vůli vlády, tak i samotného předkladatele, tedy MPSV. Důvody, které vedly poslance Kaňkovského, nejsou z oficiálních dokumentů nijak patrné, protože svůj pozměňovací návrh předložil v rámci rozpravy probíhající ve Výboru pro sociální politiku.
25. Ze zápisu z jednání 34. schůze Výboru pro sociální politiku¹² lze však usuzovat, že celý pozměňovací návrh tohoto výboru obsažený ve sněmovním tisku č. 458/1 v 9. volebním

---

¹² Dostupný také on-line zde: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=230598>

období¹³ je tvořený pozměňovacím návrhem předsedy Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského, protože pozměňovací návrhy všech ostatních členů výboru byly v hlasování zamítnuty.

26. Z uvedeného zápisu z jednání je také patrné, že stanovisko MPSV k pozměňovacímu návrhu předsedy Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského **bylo souhlasné**. Již zde je patrné, že MPSV jako předkladatel *ve skutečnosti* jednal proti usnesení vlády č. 385/2023 ze dne 24. května 2023,¹⁴ kterým bylo schváleno předložení návrhu zákona včetně více než 12měsíčního přechodného období na zavedení výše uvedených bodů zpříšňujících tzv. předčasné důchody a možnost jejich využití.
27. Důvody, které předsedu Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského k předložení předmětného pozměňovacího návrhu vedly a zda byl sám jeho tvůrcem, nejsou z výše citovaného zápisu patrné. Osvětlil je s téměř tříměsíčním zpožděním až v polovině září ve svém veřejném vyjádření. Uvedl: **„Zmíněný PN (pozměňovací návrh, pozn. autora) byl vyžádán vedením MPSV a byl podán jako koaliční, nešlo o návrh, který bych sám připravil. Ministerstvo jej zdůvodnilo tím, že takto měla být nastavena účinnost už ve vládní verzi.“**¹⁵
28. Uvedené potvrzuje, že předmětný pozměňovací návrh byl vypracován z podnětu MPSV, ne-li přímo v rámci MPSV. V každém případě je zřejmé, že došlo buď k porušení usnesení vlády č. 385/2023 ze strany MPSV, anebo ze strany samotné vlády, pokud MPSV jednalo s jejím tichým souhlasem a vědomím.
29. Navrhovatelé nezpochybňují skutečnost, že poslanci nejsou usneseními vlády vázáni. Upozorňují však na veřejné vyjádření předsedy Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského, že se jednalo o **koaliční návrh, podaný na žádost MPSV, tedy navrhovatele zákona**. Ten byl nakonec schválen jako součást zákona č. 270/2023 Sb. a změnil zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů a zcela zrušil vládou schválené více než 12měsíční přechodné období na zavedení zkrácení období před dosažením řádného důchodového věku, v němž lze o tzv. předčasný důchod požádat. Vládní koalice svým jednáním zjevně porušila nejenom závazná pravidla legislativního procesu (srov. také Legislativní pravidla vlády schválená usneseními vlády, kdy lze poukázat na chybějící stanovisko Legislativní rady k této změně, absenci hodnocení RIA apod.), ale především narušila princip předvídatelnosti práva, čímž se uvedený postup dostal do rozporu s čl. 1 odst. 1 Ústavy chránícího základní principy právního státu a nabyl zjevně protiústavního rozměru.
30. Již na tomto místě navrhovatelé uvádějí, že předmětný pozměňovací návrh byl schválen 26. července 2023 v hlasování č. 42 a nikdo z navrhovatelů pro něj nehlasoval.¹⁶
31. Projednávání návrhu zákona obsaženého ve sněmovním tisku č. 458 v 9. volebním období probíhalo standardním způsobem souladným se základními ústavními principy až do

¹³ Dostupný také on-line zde: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=228777>

¹⁴ Dostupné také on-line zde: <https://odok.cz/portal/services/download/attachment/2023/385/doc/>

¹⁵ Viz zde: <https://medium.seznam.cz/clanek/david-budai-necekanou-zmenu-predcasnych-duchodu-prosadir-poslanec-kankovsky-ale-duvody-nesdelil-18252>

¹⁶ Viz zde: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=81234>

závěrečné fáze 3. čtení. Prvé čtení návrhu zákona proběhlo 9. června 2023, 2. čtení proběhlo 11. července, trvalo přibližně 8 hodin, vystoupili však všichni poslanci, kteří zájem o vystoupení projeví.

32. Třetí čtení návrhu zákona probíhalo ve dnech 19., 21. a 26. července 2023 v rámci 71. schůze Poslanecké sněmovny v 9. volebním období. V prvních dvou dnech 3. čtení projednávání návrhu zákona skončilo vždy uplynutím zákonem stanovené doby dosažením 14. hodiny. Prvý jednací den, 19. července 2023 začala rozprava až ve 12.40 hod. vystoupením ministra práce a sociálních věcí Mariana Jurečky trvajícím do 13.10 hod. Teprve tehdy během zbývajících 50 minut mohli případně vystoupit další poslanci, včetně poslanců opozice. Již druhý jednací den, tedy 21. července 2023, v 10.45 hod., bylo na návrh poslance vládní koalice Jana Jakoba zkrácena doba vystoupení jednotlivých poslanců na 2 x 10 minut s odůvodněním: „*Evidentně opozice chce řečnit ještě poměrně dlouho a je evidentní, že asi nebude dnes skončit.*“¹⁷ Opoziční poslanec Radek Vondráček navrhl jako určitý kompromis zkrácení na 2 x 30 minut. Jeho návrh neuspěl, v hlasování byl schválen návrh poslance vládní většiny Jana Jakoba. Pro jeho návrh nikdo z navrhovatelů nehlasoval.¹⁸
33. Navrhovatelé uznávají, že uvedený postup je formálně souladný s ustanovením § 59 odst. 1 zákona č. 90/1995 o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**JŘPS**“). Současně však již v průběhu jednání, bezprostředně po schválení tohoto omezení, upozornili, že je dle jejich názoru zcela neadekvátní po 1,5 hodině v níž mohla opozice teprve vyjádřit svůj názor jak na návrh zákona, tak i na podané pozměňovací návrhy, včetně pozměňovacího návrhu předsedy Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského, který podal na žádost MPSV.
34. Lze zmínit vystoupení poslankyně Jany Mračkové-Vildumetzové nebo poslance Aleše Juchelky: „...*upozorňuji na to, že se jedná o klíčovou novelu zákona o důchodovém pojištění, která by měla být jedním z velkých momentů této vládní koalice a budeme o ní diskutovat dvakrát 10 minut. Jedná se o důchodovou reformu, tak jak vy říkáte, i když je to změna parametrů, která tady nebyla několik desítek let a budeme o ní diskutovat každý dvakrát 10 minut. Víte, kdy začala ta rozprava? Ve středu ve 13 hodin, kdy tady 40 minut řečnil a říkal a představoval ve třetím čtení všechny ty změny, které tam jsou navrženy, pan ministr Jurečka. Poté tam bylo šest faktických poznámek, na které se nedostalo, ty se přelily do dnešního dne. A začali jsme tady tuto novelu projednávat v 10 hodin, to znamená 53 minut. A vy jste už - ještě předtím, než je v první rozpravě přiblížený, což jsem já, už omezili tu řečnickou dobu na dvakrát 10 minut.*“¹⁹
35. Potlačení práv opozice ze strany vládní většiny v Poslanecké sněmovně pokračovalo dále dne 26. července 2023. Jednání toho dne zahájil poslanec vládní většiny Jan Jakob s návrhem, aby jednání o sněmovním tisku č. 458 v 9. volebním období bylo ukončeno hlasováním pevně zařazeným na tentýž den na 12.30 hod.²⁰ Jeho návrh byl schválen v hlasování č. 36 a nikdo z navrhovatelů pro něj nehlasoval.²¹

¹⁷ Viz těsnopisný záznam dostupný zde: <https://www.psp.cz/eknih/2021ps/stenprot/071schuz/s071282.htm#h34>

¹⁸ Viz zde: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=81226>

¹⁹ Viz těsnopisný záznam dostupný zde: <https://www.psp.cz/eknih/2021ps/stenprot/071schuz/s071283.htm>

²⁰ Viz těsnopisný záznam dostupný zde: <https://www.psp.cz/eknih/2021ps/stenprot/071schuz/s071303.htm#r1>

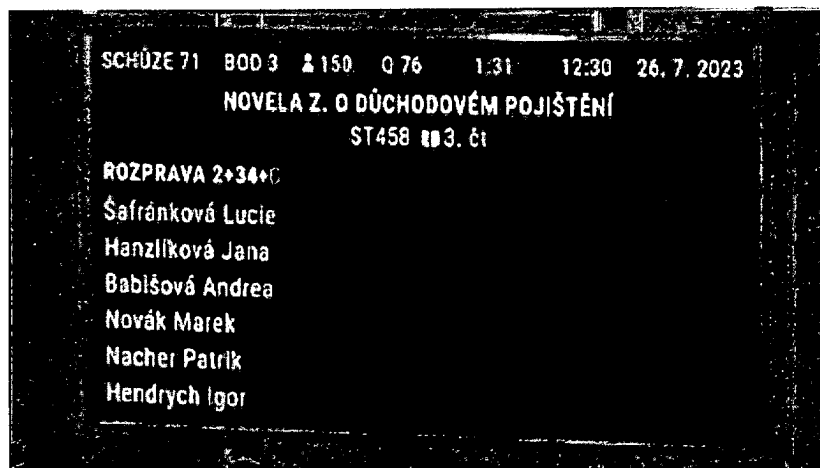
²¹ Viz zde: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=81228>

36. Vůči postupu omezujícímu v rozporu s ústavními principy práva sněmovní menšiny se vyjádřila mj. zástupkyně navrhovatelů, poslankyně Alena Schillerová: „*Za zcela nepřijatelné považuji, že samotná řečnická doba nám byla omezena ještě dříve, než vystoupil vůbec první poslanec. Podívejme se na pár čísel. Projednávání bylo zahájeno 8. 6. 2023, a tedy od zahájení uběhlo pouze 47 dní. A co je ještě důležitější, probíhalo pouze v pěti dnech. A dnes začínáme den šestý. Pokud se podíváme na počty řečníků, z vládních stran vystoupilo celkem 43 řečníků a ze stran opozice 85, tedy de facto jenom dvakrát více, a to ve všech čteních. Z těchto čísel je zcela zřejmé, že opozice neobstruuje, pouze fakticky diskutuje nad právní úpravou, s kterou zásadně nesonblásí. Například v prvním čtení vystoupilo z opozice pouze 26 řečníků, což jasně ilustruje, že jsme se k problematice vyjádřili pouze někteří poslanci. Jenom samotné hnutí ANO, kdyby chtělo obstruovat, tak má mnohem větší sílu ve Sněmovně. Navíc je zcela zřejmé, že se ke škrtům, které na důchodcích aplikujete, prostě musíme vyjádřit. Je to již druhá novela, kterou zásadním a pro nás zcela neakceptovatelným způsobem zasahujete do finanční stability českých důchodců. Řada našich poslanců má dnes připraven projev, ve kterém argumentují svou pozici k předložené novele. Tito poslanci využili své odborné znalosti, ale také své odlišné životní zkušenosti, aby představili své argumenty, pozice a stanoviska. Jedná se o argumenty zvolených zástupců českých občanů, které by zde měly být slyšet.*“²²
37. Výše popsaným postupem došlo při projednávání návrhu zákona vyhlášeného později pod č. 270/2023 Sb. k porušení JŘPS, konkrétně jeho § 66.
38. **Ustanovení § 66 odst. 1 JŘPS stanoví, že předsedající ukončí rozpravu tehdy, pokud do ní nejsou přihlášení další řečníci. Jiný postup (ve smyslu ukončení rozpravy a následujícího hlasování) JŘPS neumožňuje.**
39. Uvedené rozhodnutí mělo za důsledek, že dosažením stanoveného časového okamžiku byla ukončena rozprava ve 3. čtení, přičemž bylo přistoupeno k hlasování o návrhu zákona obsahujícího napadená ustanovení a nebylo umožněno vystoupit v rozpravě dalším přihlášeným poslancům.
40. V okamžiku ukončení rozpravy dne 26. července 2023 ve 12.30 hod. do ní bylo ještě přihlášeno celkem 36 poslanců. Z toho 2 poslanci s faktickou poznámkou a 34 poslanců s příspěvkem do obecné rozpravy. Tato skutečnost je patrná z videozáznamu jednání Poslanecké sněmovny.²³

---

²² Viz řešnopisný záznam dostupný zde: <https://www.psp.cz/eknih/2021ps/stenprot/071schuz/s071314.htm>

²³ Dostupný zde: <https://videoarchiv.psp.cz/playa.php?cast=3390&tmo=26.07.2023 12:28:00>

Pozn.: modře je vyznačen počet přihlášených s faktickou poznámkou, zeleně počet přihlášených do obecné rozpravy, červeně počet přihlášených do podrobné rozpravy.

41. V tomto případě další řečníci přihlášení byli a rozhodnutím učiněným dne 26. července 2023 v hlasování č. 36 na 71. schůzi Poslanecké sněmovny v 9. volebním období byli zbaveni svého práva na vystoupení.
42. V uvedeném postupu spatřují navrhovatelé svévoli koaliční většiny, která vedla k zásadnímu **porušení pravidel JŘPS a popření práv opozičních poslanců** v rámci legislativního procesu zakotvených na ústavní úrovni, a tím **k nezhojitelnému protiústavnímu stavu**.
43. **Všechna napadená ustanovení proto navrhovatelé považují za protiústavní z důvodů porušení závazných pravidel legislativního procesu, včetně těch založených ústavním pořádkem a vyložených v minulosti závaznými rozhodnutími Ústavního soudu, a žádají o jejich zrušení.** Navrhovatelé spatřují rozpor uvedeného postupu s čl. 5 a 6 Ústavy, a dále s principy právního a ústavního státu implicitně tvořících jeho základ, a tedy také s čl. 1 odst. 1 Ústavy a navazujícími nálezy Ústavního soudu, které již v minulosti tyto principy vyložily. Podrobné zdůvodnění, o jaké argumenty navrhovatelé tento svůj postoj opírají, bude uvedeno dále v tomto návrhu.
44. **Uvedené dokládá, že koaliční vládní většina zneužila své převahy nad opozicí a vykládala JŘPS účelově a svévolně, a postupovala výslovně proti jeho ustanovením. Tím také porušila ustanovení ústavního pořádku a pravidla stanovená nálezy Ústavního soudu, které budou specifikovány v další části tohoto návrhu.**
45. Návrh zákona obsažený v tisku č. 458 v 9. volebním období byl dne 26. července 2023 Poslaneckou sněmovnou schválen včetně všech ustanovení, které jsou předmětem tohoto návrhu na zahájení řízení před Ústavním soudem. Pro jeho schválení nikdo z navrhovatelů nehlasoval.²⁴

²⁴ Viz výsledek hlasování zde: <https://www.psp.cz/sqw/hlasy.sqw?G=81234>

46. Senátu Parlamentu České republiky (dále jen „**Senát**“) byl návrh zákona postoupen dne 28. července 2023. V Senátu byl návrh projednáván jako senátní tisk č. 137 ve 14. funkčním období. Organizační výbor Senátu ustanovil dne 31. července 2023 garančním výborem Výbor pro sociální politiku. Garanční výbor na své schůzi konané dne 22. srpna 2023 doporučil Senátu návrh zákona schválit.²⁵ Senát návrh zákona na své 16. schůzi ve 14. funkčním období konané dne 23. srpna 2023 schválil.²⁶
47. Prezident republiky zákon podepsal dne 1. září 2023. Při té příležitosti ve svém dopise č.j. KPR 6372/2023²⁷ upozornil předsedkyni Poslanecké sněmovny na vady právě té části zákona, která je předmětem tohoto návrhu Ústavnímu soudu. Prezident republiky uvádí: *„U předčasných důchodů je problematická náhlost zkrácení doby nejdřívejšího možného odchodu do předčasného důchodu z 5 na 3 roky před standardním důchodovým věkem. V kombinaci s extrémně krátkým (de facto nulovým) rozdílem mezi termínem platnosti a účinnosti novely zákona může tento postup zakládat v inkriminované části populace nadměrnou nerovnost v přístupu k institutu předčasných důchodů. ... Potřebné zpřísnění podmínek v oblasti předčasných důchodů by mělo být provedeno způsobem, který bude udržitelný i v nepříznivých inflačních scénářích a nebude náhle a zásadně měnit pravidla pro občany, kteří již dle stávající legislativy potenciální nárok na předčasný důchod mají.“* To jen dále dokládá a nezávisle potvrzuje vadnost výsledku zákonodárného procesu, pokud se jedná o ustanovení napadená tímto návrhem.
48. Prezident republiky se také ohradil proti způsobu schvalování zákona, kdy vláda zásadně usilovala o to, aby prezident republiky zákon podepsal co nejdříve, aby mohl nabýt účinnosti ještě 1. září 2023.
49. Zákon byl publikován pod č. 270/2023 Sb. v částce č. 125/2023 Sbírky zákonů a mezinárodních smluv, která byla rozeslána dne 7. září 2023. Zákon nabyl účinnosti dnem 1. října 2023, s výjimkou čl. I bodu 2.

III.

Rozpor napadených ustanovení s ústavním pořádkem České republiky

III.A) Rozpor zákonodárné procedury (legislativního procesu) s ústavním pořádkem

50. Po stránce procedurální shledávají navrhovatelé rozpor ustanovení § 31 odst. 1, v § 34a odst. 2 slov „počet procent stanovený podle § 67 odst. 6 věty první nebo podle § 67 odst. 7“, § 36 odst. 1, v § 67 odst. 2 slov „ , ve kterém dochází ke zvýšení (dále jen „pravidelný termín“)“, § 67 odst. 3, v § 67 odst. 6 větě první číslo „4“ a slov „třetiny“, v § 67 odst. 6 celé věty druhé ve znění „Byly-li procentní výměry vyplácených důchodů zvýšeny v předchozím kalendářním roce podle § 67a, sníží

²⁵ Viz senátní tisk č. 137/1 ve 14. funkčním období, dostupný on-line také zde: <https://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=109175>

²⁶ Viz usnesení č. 262 dostupné on-line zde:

<http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pssenat/htmlhled?action=doc&value=109262>

²⁷ Dostupný on-line zde: <https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/prezident-republiky-podepsal-zakon-17317>

se počet procent stanovený podle věty první o tolik procent, o kolik byly zvýšeny procentní výměry v předchozím kalendářním roce podle § 67a.“, v § 67 odst. 6 ve větě třetí číslo „5“ a slovo „a druhé“, v § 67 odst. 7 číslo „6“ a slovo „podle § 67a“, v § 67 odst. 10 číslo „11“, § 67 odst. 12, 13 a 14, § 67a, § 67aa, § 67ab, v § 67e odst. 3 ve větě třetí slovo „podle § 67a“, v § 67f odst. 4 slovo „podle § 67a“, v § 107 odst. 1 písm. e) číslo „14“, § 108 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a dále čl. II – „Přechodná ustanovení“ a čl. III – „Účinnost“ zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, s následujícími ustanoveními ústavního pořádku:

- a) čl. 1 odst. 1 Ústavy
- b) čl. 2 odst. 1 a odst. 3 Ústavy
- c) čl. 5 Ústavy
- d) čl. 6 Ústavy
- e) čl. 9 odst. 2 Ústavy
- f) čl. 1 Listiny
- g) čl. 2 odst. 2 Listiny
- h) čl. 22 Listiny
- i) principy ústavně konformní normotvorby vyjádřeny v nálezech Ústavního soudu
  - spis. zn. Pl. ÚS 19/93
  - spis. zn. Pl. ÚS 21/01
  - spis. zn. Pl. ÚS 5/02
  - spis. zn. Pl. ÚS 77/06
  - spis. zn. Pl. ÚS 83/06
  - spis. zn. I. ÚS 420/09
  - spis. zn. Pl. ÚS 55/10
  - spis. zn. Pl. ÚS 1/12
  - spis. zn. Pl. ÚS 21/14
  - spis. zn. Pl. ÚS 87/20

51. Rozpor je dán z následujících důvodů.

52. Výše v části II.B) tohoto návrhu byl podrobně popsán průběh zákonodárního procesu i svévolný postup poslanců vládní většiny, stejně jako nejmarkantnější případy porušení JŘPS. Jak již Ústavní soud opakovaně rozhodl v minulosti, **porušení JŘPS může mít ústavněprávní rozměr** (srov. nálezy uvedené níže).

53. Na tomto místě navrhovatelé ve stručnosti připomínají podstatu ústavně vadného postupu vládní většiny při projednávání návrhu zákona publikovaného později pod č. 270/2023 Sb. Shledávají ho jednak v předložení pozměňovacího návrhu podaného formálně předsedou Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského, který ve skutečnosti jednal na žádost a ve shodě s MPSV. Tento postup navrhovatelé shledávají jako hrubě rozporný se závaznými pravidly legislativního procesu v jeho širším slova smyslu, tedy nejenom jeho částí probíhající v Parlamentu České republiky. Z hlediska principů chráněných a zaručených ústavním pořádkem shledávají navrhovatelé v tomto postupu

rozpor se základními principy právního státu, jako je seznatelnost práva, předvídatelnost práva a důvěra v právo, které jsou chráněny čl. 1 odst. 1 Ústavy a které patří mezi podstatné náležitosti demokratického právního státu ve smyslu čl. 9 odst. 2 Ústavy.

54. Dále navrhovatelé shledávají rozpor postupu vládní většiny s pravidly zákonodárského procesu v tom, že znemožněním vystoupení přihlášených poslanců v rozporu s § 66 JŘPS **porušila kogentních pravidla JŘPS**. Ve vztahu ke způsobu projednání a schválení napadených ustanovení zákona, která jsou specifikována výše, respektive celého zákona č. 270/2023 Sb. jsou **z hlediska ústavněprávního přezkumu rozhodující následující skutečnosti**.
55. V prvé řadě poslanci vládní většiny svým svévolným postupem proti závazným pravidlům jednacího řádu porušili čl. 5 Ústavy a s ním úzce související čl. 22 Listiny. Prvé zmíněné ustanovení zaručuje volnou soutěž politických stran, které respektují základní demokratické principy, druhé svobodnou soutěž politických sil. Tato soutěž probíhá přirozeně také při jednání parlamentu coby zastupitelského sboru lidu ve smyslu čl. 2 odst. 1 a čl. 15 Ústavy. Mezi zmíněné demokratické principy, které musí politické strany respektovat, patří také dodržování pravidel jednání parlamentu, protože ta jsou základem legitimační funkce zákonodárského procesu a činnosti parlamentu jako takového.
56. Jak uvádí profesor Jan Kysela: „*Parlamentní rozhodování se týká případů obecných; v jeho prospěch vyznívá výbrada zásadních rozhodnutí přijímaných v parlamentní proceduře, která zajišťuje zvažování předmětu, o němž je rozhodováno, za účasti politických stran, které představují organizované zájmy občanské veřejnosti. Zákon jako výsledek parlamentní deliberace je kompromisem mezi zájmy, do něhož se projektuje společenský konsenzus, který je třeba považovat za kritérium akceptace zákona. Každá z institucí tvořících či aplikujících právo je definována formálními znaky, mj. procedurami, jež slouží naplňování účelu dané instituce. Procedury se dotýkají i forem jednání parlamentu, jakož i dělby práce mezi jeho orgány, a mají garantovat demokracii, legitimizační autority, racionalitu zákonodárství, procedurální spravedlnost (slyšení stran, debatu) apod.*“²⁸
57. Dodržování pravidel upravujících tvorbu zákonů je **základem samotného právního státu** ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ústavy. V této souvislosti je nutno připomenout, že zásada demokratického právního státu je zvláště chráněna čl. 9 odst. 2 Ústavy.
58. Nezbytné je také připomenout, že stát a jeho orgány mohou postupovat pouze způsobem stanoveným zákonem, jak vyplývá z čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny. Také Parlament České republiky je těmito pravidly vázán a nezáleží na svévoli aktuální většiny, která pravidla respektovat bude a která nikoliv, anebo, která pravidla se jí v daném momentu hodí respektovat a která nikoliv.²⁹
59. Na tomto místě je nezbytné připomenout závěry ústavního soudu vyjádřené v bodu 38 nálezu spis. zn. Pl. ÚS 77/06: „*Adresáři právních norem mají nepochybně právo legitimně očekávat, že případná omezení jejich základních práv provedená zákonem jsou výsledkem diskursu vedeného napříč politickým spektrem, a to diskursu, v němž všichni zúčastnění dostali příležitost se s projednávanou materií podrobně seznámit a informovaně se k ní*

²⁸ Kysela, J. Zákonodárský proces v České republice jako forma racionálního právního diskursu? *Právnické* č. 6/2005.

²⁹ Viz výše popsaný odlišný přístup k procedurálním návrhům opozičních poslanců a poslanců vládní většiny.

vyjádřit. Náležitým je také takový proces, který umožňuje otevřenou diskusi mezi zastánci konkurenčních názorů, včetně názorů menšinových. Proto vystupují do popředí procedury zajišťující jednak slyšení stranám, jednak formální kvalitu zákonodárního díla. Zákonodárna procedura se v této optice stává "skutečným zdrojem legitimacy zákona."

60. Ústavní soud se k těmto závěrům opět přihlásil ve svém nálezu spis. zn. Pl. ÚS 55/10.
61. Poslanci vládní většiny svým svévolným postupem proti závazným pravidlům jednacího řádu tedy **porušili samotnou legitimitu zákona č. 270/2023 Sb.** Legitimita legislativního procesu je, jak vyplývá ze závěrů jak Ústavního soudu, viz např. nálezu spis. zn. Pl. ÚS 55/10, bod. 65, tak i nezávislých odborných autorit, jako je například výše citovaný profesor Jan Kysela, **podstatnou součástí náležitostí demokratického materiálního právního státu.**
62. Jak Ústavní soud konstatoval ve svém nálezu spis. zn. Pl. ÚS 21/14, bod 155, členové parlamentu musí mít dostatečnou možnost **seznámit se s návrhem, vyjádřit k němu své stanovisko**, ale to nikoliv pouze směrem dovnitř Poslanecké sněmovny, ale také navenek, směrem ke svým voličům. Slovy Ústavního soudu: „**Účelem je umožnění konfrontace důvodů pro přijetí či nepřijetí příslušného návrhu zákona, kdy zástupci občanů musí veřejně zdůvodňovat a obhajovat své návrhy a veřejnost má možnost kontrolovat jejich činnost.**“ Tento požadavek byl porušen postupem při ukončení 3. čtení návrhu zákona, kdy byla pomínuta práva 36 přihlášených poslanců.
63. Dále poslanci vládní většiny svým svévolným postupem proti závazným pravidlům jednacího řádu **porušili čl. 6 Ústavy.** Ten stanoví, že politická rozhodování – včetně těch parlamentních – vycházejí z vůle většiny vyjádřené svobodným hlasováním, která však dbá ochrany menšin. Touto menšinou se rozumí také parlamentní opozice, jak opakovaně judikoval Ústavní soud, viz např. nálezu spis. zn. Pl. ÚS 87/20. Ústavní soud opakovaně judikoval, že **právo opozičních poslanců vyjádřit svůj názor a stanovisko na parlamentní půdě má svůj ústavní základ v čl. 6 Ústavy.** Viz například nálezu spis. zn. Pl. ÚS 1/12, zejména bod 207. Totéž konstatuje odborná literatura.³⁰
64. V bodu 208 nálezu spis. zn. Pl. ÚS 1/12 Ústavní soud konstatoval: „*Nesoulad napadených zákonů s ústavním pořádkem může založit zejména takové omezení práv parlamentní opozice, jež se dotýká samotné její možnosti účastnit se zákonodárné procedury jako její plnohodnotný účastník, tedy ji zbavuje možnosti reálně se seznámit s návrhem zákona a vyjádřit k němu své stanovisko, a tím jí znemožňuje nebo podstatným způsobem ztěžuje možnost kontroly ve vztahu k vládě nebo parlamentní většině. Stejný důsledek by v závislosti na intenzitě takového omezení bylo možné přiznat i svévolnému postupu při projednávání těchto návrhů ... vedle zjištění, že došlo k takovému omezení, bude třeba vždy zkoumat i jeho význam, pokud jde o účast opozice na zákonodárném procesu. Rovněž bude podstatné, v jaké fázi zákonodárního procesu k tomuto omezení došlo a zda jeho případné negativní důsledky nebyly zmírněny v jeho předchozích nebo následujících fázích.*“ Tato situace nastala v důsledku postupu při ukončení 3. čtení návrhu zákona přesto, že do rozpravy bylo řádně přihláшено ještě 36 poslanců.

³⁰ PAVLÍČEK, V., HŘEBEJK, J. *Ústava a ústavní řád České republiky. Komentář. 1. díl. Ústavní systém.* Praha: Linde, 1998, s. 69. SLÁDEČEK, V. MIKULE, V./SUCHÁNEK, R., SYLLOVÁ, J. *Ústava České republiky. Komentář.* Praha, C. H. Beck, 2016, s. 86.

65. Mezi **legitimní nástroje** parlamentní opozice, respektive menšiny, **patří také obstrukce**. To konstatoval Ústavní soud ve svém nálezu spis. zn. Pl. ÚS 55/10, bod 73, který si zaslouží plnou citaci:

*„Mezi nejzákladnější práva parlamentní opozice anebo jejích jednotlivých členů, která by měla být v demokratickém právním státě ústavně garantovaná, lze zařadit zejména práva zaručující parlamentní menšině účast na parlamentních procedurách; práva umožňující parlamentní opozici výkon dozoru a kontrolu vládnoucí většiny i vlády samotné. Dále se jedná o práva umožňující parlamentní opozici blokovat či oddalovat rozhodnutí přijímaná většinou, jakož i o práva umožňující opozici domáhat se ústavního přezkumu většinou přijatých rozhodnutí (zákonů), a konečně jde v neposlední řadě i o práva chránící parlamentní opozici i její jednotlivé členy před pronásledováním a zvláště ze strany většiny. Míra (hloubka) a úroveň úpravy zmíněných práv parlamentní opozice v daném systému, jakož i šíře prostoru, v němž je parlamentní opozici umožněno plnit její nezastupitelné funkce, jsou nejen známkou úrovně politické a parlamentní kultury dané společnosti, nýbrž vyjadřují i stupeň demokratičnosti daného politického systému. Jednou z nezbytných podmínek dostatečné právní úpravy zmíněných práv a oprávnění parlamentní opozice či menšin by měl být v každém případě požadavek, aby tato práva byla upravena tak, že **vládnoucí většině znemožní rušit je či je zásadním způsobem měnit pouze na základě vlastního uvážení**, anebo jí alespoň zabrání v tom, aby tak učinila bez dostatečného časového odstupu od nástupu k moci. [srov. zprávu Benátské komise CDL-AD(2010)025 "Report on the role of the opposition in a democratic parliament" ze dne 15. 11. 2010].“*

66. Navrhovatelé zastávají stanovisko, že k tomu, co Ústavní soud, odkazující na zprávu Benátské komise, uvádí, došlo právě při projednávání návrhu, který se později stal zákonem č. 270/2023 Sb. Navrhovatelé nemají za to, že by na místě byla slova „pronásledování“ nebo „zvláště“, nicméně výraz „svévole“ či „účelový postup“ dané situaci odpovídá. Navíc poslanci vládní většiny v Poslanecké sněmovně učinili opakovaně přesně to, co je ve výše uvedené citaci zvýrazněno tučným písmem. **Navrhovatelé také zdůrazňují, že v daném případě s ohledem na rozsah vystoupení opozičních poslanců ani nelze hovořit o obstrukcích. Vládní většina přesto zvolila postup, který jejich ústavně zaručená práva porušil.** Účelovost tohoto postupu je patrná také v pozdějším nátlaku na prezidenta republiky, který se vůči němu oficiálně ohradil ve svém dopisu předsedkyni Poslanecké sněmovny č.j. KPR 6372/2023.³¹

67. **Rozpor s již zmíněným čl. 22 Listiny** navrhovatelé spatřují ve shodě s docentem Michalem Bartoněm v tom, že **volná soutěž politických sil musí být respektována také uvnitř parlamentu ve všech fázích legislativního procesu**. Tedy porušení ustanovení jednacího řádu znamená také porušení tohoto principu a tudíž i čl. 22 Listiny. K tomuto pravidlu se ostatně opakovaně přihlásil také Ústavní soud, například v nálezu spis. zn. Pl. ÚS 55/10, body 72 a 73, nebo nálezu spis. zn. Pl. ÚS 1/12, bod. 207. Jak uvádí docent Michal Bartoň: „*Ustanovení čl. 22 se tak v rozhodovací praxi ÚS stalo též jednou z ústavních záruk ústavně souladného procesu tvorby zákonů.*“³²

³¹ Dostupný on-line zde: <https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/prezident-republiky-podepsal-zakon-17317>

³² HUSSEINI, F., BARTOŇ, M., KOKESŠ, M., KOPA, M. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha, C. H. Beck, 2021, s. 710.

68. Navrhovatelé považují za nezbytné k této materii dále doplnit následující. Nelze pominout, že Česká republika je v čl. 1 odst. 1 Ústavy definována jako demokratický právní stát. Proto musí být tato hodnotová orientace viditelná v praktickém fungování výkonu státní moci, a to všech jejích složkách. Ústavní soud ve své judikatuře nakládá s pojmem právního státu v jeho materiálním smyslu, kdy již v nálezu ze dne 21. prosince 1993, spis. zn. Pl. ÚS 19/93 mj. uvedl, že: „*Ústava České republiky není založena na hodnotové neutralitě, není jen pouhým vymezením institucí a procesů, ale včleňuje do svého textu i určité regulativní ideje vyjadřující základní nedotknutelné hodnoty demokratické společnosti. Ústava akceptuje a respektuje princip legality jako součást celkové koncepce právního státu, neváže však pozitivní právo jen na formální legalitu, ale výklad a použití právních norem podřizuje jejich obsahově materiálnímu smyslu, podmiňuje právo respektováním základních konstitutivních hodnot demokratické společnosti a těmito hodnotami také užití právních norem měří.*“
69. Mezi principy právního státu náleží i princip **právní jistoty, jasnosti, předvídatelnosti a určitosti práva**. Ústavní soud tyto principy, resp. atributy principu právní jistoty vyplývající z konceptu materiálního právního státu ve své rozhodovací činnosti opakovaně zdůraznil např. v nálezu ze dne 3. června 2009, spis. zn. I. ÚS 420/09, v němž konstatoval: „*Principu právního státu tak je imanentní princip předvídatelnosti práva a zákaz výkonu libovůle orgány veřejné moci. I dnes se princip právního státu váže na formální charakteristiky, které právní pravidla v daném právním systému musí vykazovat, aby je jednotlivci mohli vzít v potaz při určování svého budoucího jednání. V teorii práva se v tomto kontextu mluví o tzv. formálních hodnotách práva, které sice neurčují obsah právních předpisů, mají však právo zajistit samotnou existenci a dále akceptaci a aplikovatelnost: mezi tyto hodnoty patří hodnoty řádu, předvídatelnosti, svobody od arbitrárnosti, právní rovnosti či právní jistoty. Princip předvídatelnosti práva jakožto důležitý atribut právního státu podstatným způsobem souvisí s principem právní jistoty a je nezbytným předpokladem obecné důvěry občanů v právo. Z charakteru právního státu lze dovodit i legitimní požadavek, že se každý může spolehnout na to, že mu státní moc dopomůže ke realizaci jeho subjektivních nároků a nebude mu v jejich uplatnění bránit.*“
70. V nálezu ze dne 12. února 2002, spis. zn. Pl. ÚS 21/01 Ústavní soud rovněž zdůraznil, že mezi základní principy právního státu náleží **zásada předvídatelnosti zákona, jeho srozumitelnosti a zásada jeho vnitřní bezrozpornosti**.
71. Dále v nálezu ze dne 12. března 2008, spis. zn. Pl. ÚS 83/06 (č. 116/2008 Sb.) v bodu 197 Ústavní soud konstatoval: „*Ke znakům právního státu a mezi jeho základní hodnoty neoddělitelně patří princip právní jistoty (č. 1 odst. 1 Ústavy), jehož komponentem je i předvídatelnost práva.*“
72. Postup jak MPSV a potažmo celé vlády, tak i předsedy Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského při přípravě a předložení uvedeného pozměňovacího návrhu, je v hrubém rozporu s výše vyjádřenými principem právní jistoty a z ní dovozené zásady jasnosti, předvídatelnosti a určitosti práva. Rovněž nemá nic společného s důvěrou v právo a demokratickou normotvorbu. Předmětný pozměňovací návrh byl předložen pokoutně a znamenal naprosté porušení nejenom dosavadních deklarácí vlády, ale také závěrů meziresortního připomínkového řízení, vyloučeno bylo také posouzení ze strany Legislativní rady vlády s možností zaujmout stanovisko. Ačkoliv poslanci měli formálně možnost s návrhem se seznámit, ve vztahu k veřejnosti tento požadavek naplněn nebyl.

73. Ostatně lze připomenout slova samotného navrhovatele, předsedy Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského, ve věci eliminace přechodných ustanovení: „Zmíněný PN (pozměňovací návrh, pozn. autora) byl vyžádán vedením MPSV a byl podán jako koaliční, nešlo o návrh, který bych sám připravil. Ministerstvo jej zdůvodnilo tím, že takto měla být nastavena účinnost už ve vládní verzi. **Zároveň jsme byli ujišťováni, že se to nedotkne žadatelů, kteří již mají o předčasný důchod požádáno. Toto jsem pak ještě znovu dotazoval u legislativy MPSV před 3. čtením. A velmi mě mrzí, že nakonec je právní výklad účinnosti jiný.**“³³
74. Na tomto místě je třeba připomenout, že na návrh poslance Jana Jakoba bylo jednání o sněmovním tisku č. 458 v 9. volebním období ukončeno hlasováním pevně zařazeným na 12.30 hodin dne 26. července 2023, ačkoli bylo do rozpravy ještě přihlášeno 36 poslanců, a to 2 poslanci s faktickou poznámkou a dalších 34 poslanců s příspěvkem do obecné rozpravy. Přitom JŘPS takový postup neumožňuje, jak bylo podrobně odůvodněno výše v tomto návrhu. Je tedy zřejmé, že celkem 36 poslanců bylo zkráceno na svých právech porušením JŘPS ze strany vládní většiny, což je v rozporu s ústavní ochranou volné soutěže politických stran, svobodné soutěže politických sil v demokratické společnosti a ochranou menšiny (viz čl. 5 a 6 Ústavy, čl. 22 Listiny) a také tímto je založena protiústavnost legislativního procesu.
75. Navrhovatelé tedy mají za to, že s ohledem na vše výše uvedené, zákon č. 270/2023 Sb. byl připraven a schválen procedurou, která byla protiústavní. **Spočívala jednak v pokoutné změně návrhu ze strany MPSV proti vládnímu usnesení, jednak v popření práv opozičních poslanců vyjádřit svůj názor v situaci, kdy s tím JŘPS výslovně počítá.** Proto žádají zrušení všech napadených ustanovení.
76. Navrhovatelé také připomínají závěry Ústavního soudu vyjádřené v nálezu spis. zn. Pl. ÚS 5/02: „... jen v procesně bezchybném procesu (ústavně souladném řízení) lze dospět k zákonnému a ústavně souladnému výsledku (rozhodnutí), a proto procesní čistotě rozhodovacího procesu (řízení) je nezbytné věnovat zvýšenou pozornost a poskytnout jí důraznou ochranu.“
77. Uvedené argumenty dle navrhovatelů zdůvodňují jejich tvrzení o porušení pravidel zákonodárního procesu ústících v protiústavnost procedury projednání a schválení všech návrhem napadených ustanovení. V další části navrhovatelé uvádějí argumenty týkající se části napadených ustanovení.

---

³³ Viz zde: <https://medium.seznam.cz/clanek/david-budai-necekanou-zmenu-predcasnych-duchodu-prosadil-poslanec-kankovsky-ale-duvody-nesdelil-18252>

III. B) Materiální rozpor s ústavním pořádkem

78. Po **stránce materiální** shledávají navrhovatelé ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s čl. III – „Účinnost“ zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, za rozporná s těmito ustanoveními ústavního pořádku:

- a) čl. 1 Ústavy
- b) čl. 2 odst. 1 a 3 Ústavy
- c) čl. 9 odst. 2 Ústavy
- d) čl. 10 Ústavy
- e) čl. 1 Listiny
- f) čl. 2 odst. 2 Listiny
- g) čl. 3 odst. 1 Listiny
- h) čl. 11 odst. 1, 3 a 4 Listiny
- i) čl. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), vyhlášené pod č. 209/1992 Sb., která je dle nálezů Ústavního soudu spis. zn. Pl. ÚS 36/01 součástí ústavního pořádku, a tím také čl. 1 odst. 2 Ústavy
- j) závaznými stanovisky Ústavního soudu vyjádřenými v nálezech
  - spis. zn. Pl. ÚS 21/96
  - spis. zn. Pl. Ú 36/01
  - spis. zn. Pl. ÚS 2/02
  - spis. zn. Pl. ÚS 15/02
  - spis. zn. Pl. ÚS 53/04
  - spis. zn. Pl. ÚS 83/06
  - spis. zn. Pl. ÚS 8/07
  - spis. zn. Pl. ÚS 31/09
  - spis. zn. I. ÚS 420/09
  - spis. zn. Pl. ÚS 22/13
  - spis. zn. Pl. ÚS 55/13
  - spis. zn. III. ÚS 3493/15
  - spis. zn. Pl. ÚS 18/15
  - spis. zn. Pl. ÚS 5/19
  - spis. zn. Pl. ÚS 1/20
- k) závaznými rozsudky Evropského soudu pro lidská práva
  - *Pressos Compania Naviera S. A. a ost. proti Belgii* ze dne 20. listopadu 1995
  - *Beyler proti Itálii* ze dne 5. ledna 2000

Rozpor je dán z následujících důvodů.

III. B. 1) K obsahové podstatě napadených zákonných ustanovení

79. Věcná podstata ustanovení vyjmenovaných v bodu 78 tohoto návrhu, již byla podrobně popsána v části II.A), zejména v bodu 6, a v části II.B), zejména v bodu 21. Lze ji shrnout následovně. Na rozdíl od právního stavu platného před přijetím napadených ustanovení obsažených v zákoně č. 270/2023 Sb., nově je jedna z klíčových podmínek pro odchod do tzv. předčasného důchodu nastavena tak, že tohoto institutu může pojištěnec za splnění dalších zákonem stanovených podmínek využít nikoliv až 5 let před dosažením řádného důchodového věku, ale nejdříve 3 roky před jeho dosažením.
80. K této změně došlo s ohledem na absenci jakýchkoliv přechodných ustanovení jednak „ze dne na den“, jednak bez zohlednění či respektování nebo alespoň vzetí v úvahu již splněných zákonných podmínek mnoha osob – pojištěnců, které o svůj nárok na využití zákonného institutu tzv. předčasného důchodu byly zákonodárcem zcela připraveny. Zásah do již individualizovatelných právních nároků je ve světle ustálené a závazné judikatury Ústavního soudu (viz v podrobnostech dále) nepřijatelný.
81. V první řadě navrhovatelé považují za nezbytné upozornit na to, že nové znění ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s čl. III – „Účinnost“ zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, nabylo účinnosti dnem 1. října 2023. Zákon č. 270/2023 Sb., který napadené ustanovení zásadně změnil, byl vyhlášen dne 7. září 2023 ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv v částce č. 125/2023 Sb. Tento postup byl v rozporu s ustanovením § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb. o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů, dle kterého platí, že právní předpisy mají nabývat účinnosti k 1. lednu nebo k 1. červenci kalendářního roku, nestanoví-li zákon jinak; ve výjimečných případech, vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze stanovit dřívější den nabytí účinnosti právního předpisu. Okolnosti svědčící pro možnost stanovení dřívějšího dne nabytí účinnosti zákona č. 270/2023 Sb. však nebyly identifikovány ani tvrzeny (viz též níže).
82. Na tomto místě připomeňme důvody, které vedly ke schválení citovaného ustanovení zákona č. 309/1999 Sb. zavedeného zákonem č. 277/2019 Sb. a které jsou uvedeny v důvodové zprávě k pozměňovacímu návrhu podanému poslancem Markem Bendou: *„Podle stávající právní úpravy mohou nabytí právní předpisy vyhlášené ve Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv účinnosti počínaje dnem vyhlášení právního předpisu až po několikaměsíční nebo i roční odklad. V běžné praxi to znamená, že jednotlivé právní předpisy nabývají účinnosti různě a pro jejich adresáty tím vzniká situace, kdy musí neustále sledovat účinnost právních předpisů, které se jich týkají. Vedle značné nepřehlednosti našeho právního řádu i tato situace způsobuje další komplikace adresátům při aplikaci právních předpisů. V zájmu všech adresátů právních předpisů je proto zavedení dvou základních konkrétních dat, k nimž by právní předpisy nabývaly účinnosti. Pro zvlášť výjimečné situace by byla zachována možnost stanovit účinnost odlišně, resp. dříve než ke zmíněným dvěma termínům. V praxi by tak došlo časem k tomu, že až na zcela ojedinělé výjimky by adresáti věděli, ke kterým dvěma datům v průběhu kalendářního roku musí zjistit, zda se na ně nezačne vztahovat nová právní úprava. Takovým postupem by došlo ke značnému usnadnění jejich povinností při aplikaci právních předpisů a zavedení určitého jednotného „řádu“ v těchto věcech. Navrhovatel je proto*

*presvědčen o přínosnosti této navrhované právní úpravy a o jejím pozitivním vlivu na aplikaci právních předpisů.*³⁴

83. Navrhovatelé jsou si vědomi existence ustanovení § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb. upravujícího výjimečný postup, přičemž mají za to, že nebyly splněny podmínky aplikaci některé z výjimek ze základní účinnosti. Jednak vládní většina nikdy ústavně přesvědčivě nezdůvodnila, z jakého důvodu zasahuje takto nepřijatelně do ústavně zaručených principů právního státu, jejichž vyjádřením je také pravidlo obsažené § 3 odst. 3 citovaného zákona (zejména princip právní jistoty a předvídatelnosti práva dle čl. 1 odst. 1 Ústavy). Jednak se MPSV v průběhu meziresortního připomínkového řízení a potažmo vláda na své schůzi konané dne 24. května 2023 přiklonily k řešení počítajícimu s více než 12měsíčním přechodným obdobím. Později bez jakéhokoliv zdůvodnění došlo ke změně tohoto stanoviska skrze podání pozměňovacího návrhu předsedou Výboru pro sociální politiku poslancem MUDr. Vítem Kaňkovským, přičemž ten tak učinil na přímou žádost MPSV (v podrobnostech viz blíže v části II.B) tohoto návrhu).
84. Navrhovatelé současně považují za nutné zdůraznit, že představitelé vlády původně usilovali dokonce o ještě kratší dobu legisvakance, když žádali po prezidentovi republiky, aby zákon podepsal před koncem kalendářního měsíce srpna 2023 tak, aby nejpozději 31. srpna 2023 mohl být zveřejněn ve Sbírce zákonů. Usilovali tedy doslova o změnu „ze dne na den“ a zcela popírali důvody, ze kterých jeden z poslanců současné vládní většiny pravidlo obsažené v § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb. o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů, navrhl.
85. Proto jsou navrhovatelé přesvědčeni, že s ohledem na postup politiků vládní většiny se tito nemohou ústavně legitimně dovolávat aplikace § 3 odst. 4 zákona č. 309/1999 Sb. o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů. A to proto, že vědomě zvolili postup hrubě rozporný s principem **předvídatelnosti práva, jeho seznatelnosti, právní jistoty, zákazu libovůle a dalšími principy právního státu zaručenými mj. čl. 1 odst. 1 Ústavy.**
86. Právě v případě ustanovení, které je předmětem tohoto návrhu, bylo na místě postupovat **přínejmenším** v souladu § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb. o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů. Ve skutečnosti však byl správný **alespoň** takový postup, který vláda deklarovala v původním znění svého návrhu zákona a který slibovala dodržet. **A tím současně plně respektovat, šetřit a chránit již vzniklé nároky pojištěnců a nezasahovat do nich bez ústavně relevantního důvodu.**
87. Dále je na místě třeba se vyjádřit k materiálním důsledkům změny § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, kterou přinesl zákon č. 270/2023 Sb.
88. Její podstata spočívá především v tom, že s účinností od 1. října 2023 může odejít do tzv. předčasného důchodu pojištěnec, za splnění dalších podmínek, **nejdříve 3 roky před dosažením řádného důchodového věku.** Do 30. září 2023 tak mohl učinit 5 let před dosažením řádného důchodového věku. Z uvedeného je patrné, že se jedná o velmi výrazné

---

³⁴ Dostupný on-line zde: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=158324>

zpřísnění. Jak již navrhovatelé uvedli výše, nenapadají tuto změnu z hlediska její možné protiústavnosti co do samého zmíněného parametru. Ačkoliv s touto změnou věcně nesouhlasí, připouštějí možnost, že podléhá rámci čl. 41 odst. 1 Listiny ve spojení s čl. 4 odst. 4 Listiny. Navrhovatelé spatřují protiústavnost popsané změny zákona v tom, že je **v hrubém rozporu s ústavně zaručenými požadavky na právní jistotu, předvídatelnost práva a seznatelnost práva, které tvoří esenciální součást právního státu zaručeného čl. 1 Ústavy a čl. 1 Listiny.**

89. Změna § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, kterou přinesl zákon č. 270/2023 Sb. a k níž došlo bez jakéhokoliv přechodného období, vede k tomu, že dnem 1. října 2023 ztratili přinejmenším na 2 roky možnost odejít do tzv. předčasného důchodu i lidé, kteří k 30. září 2023 již všechny zákonem požadované podmínky splnili a vzniklo jim tedy individuální legitimní očekávání a individualizovatelný právní nárok založený zákonem, že v případě potřeby možnost odchodu do tzv. předčasného důchodu budou moci využít. **Takový postup shledávají navrhovatelé za hrubě rozporný se základními principy právního státu a jeho podstatnými náležitostmi.**
90. Navrhovatelé zdůrazňují, že tzv. předčasný důchod je spojen s celou řadou omezení, nyní ještě patrnějších po schválení zákona č. 270/2023 Sb. V žádném případě se nejedná o dřívější „řádny“ starobní důchod. Tzv. předčasný důchod volí lidé z velmi závažných osobních, zdravotních, sociálních nebo ekonomických důvodů a obvykle ne pro to, že by to pro ně bylo výhodné, či pohodlné. Může se jednat o závažné zhoršení vlastního zdravotního stavu, ztrátu zaměstnání a nemožnost nalézt nové, potřebu starat se o nemohoucí blízké, například rodiče či manžele a druhy a družky, anebo také nutnost pomoci vlastním dětem s péčí o jejich děti, tedy vlastní vnoučata, z důvodů nedostatečných kapacit jeslí a mateřských škol. Celá koncepce důchodového pojištění je postavena jak jako celek, tak v individuálních případech, na plánování a výhledech na dekády, a s tím spojenými očekáváním zvýšené pravděpodobnosti výše popsaných životních situací a tomu odpovídajícím očekáváním ohledně systémové podpory při jejich řešení. Z těchto očekávání poté vyvěrá také základní legitimní očekávání v právním slova smyslu. **A to zejména u těch lidí – pojištěnců, kteří již zákonné požadavky pro možné přiznání tzv. předčasného důchodu splnili před vydáním zákona č. 270/2023 Sb., ale o přiznání tzv. předčasného důchodu nepožádali, protože u nich taková potřeba sice nenastala, nicméně mohli důvodně a legitimně očekávat, že v případě nutnosti takovou možnost mohou využít, neboť, jak zmíněno výše, plánování lidského života z hlediska jeho uspořádání v určitých životních fázích se děje v taktu závažných záležitostech s výhledem na mnoho let dopředu a nikoli ze dne na den. Změna provedená zákonem č. 270/2023 Sb. pojištěnců těchto nabytých práv zbavila, a to doslova ze dne na den a bez jakékoliv náhrady či přechodného období.**
91. Na tuto skutečnost od okamžiku změny postoje vlády a vládní většiny, k níž došlo podáním pozměňovacího návrhu předsedou Výboru pro sociální politiku poslancem MUDr. Vítem Kaňkovským, upozorňuje setrvale také Veřejný ochránce práv. Ten upozorňuje kromě složité situace, do níž napadené ustanovení lidí uvrhává, také zejména na nevhodnost

náhlosti změny a její nepředvídatelnosti, přičemž za vhodnější řešení by považoval postupné zavádění změn.³⁵

92. V další části navrhovatelé podávají podrobnou ústavněprávní argumentaci ke svým výše uvedeným tvrzením.

III. B. 2) K relevantním ustanovením ústavního pořádku České republiky a ustálené a závazné judikatury Ústavního soudu, s nimiž je napadené ustanovení v rozporu

93. Jak již bylo uvedeno v podrobnostech výše, ustanovení § 31 odst. 1 č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, jak bylo změněno zákonem č. 270/2023 Sb., zkrátilo období, kdy lze využít tzv. předčasný důchod, z 5 let na 3 roky před dosažením řádného důchodového věku a **odebralo tuto možnost také těm, kterým ve formě již individualizovatelného právního nároku vznikla**. Jednalo se o ústavně nepřijatelný zásah do legitimních očekávání, právní jistoty a do ústavně chráněného práva vlastnit majetek ve smyslu čl. 11 Listiny a ustáleného výkladu čl. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, vyhlášené pod č. 209/1992 Sb., která je dle nálezu Ústavního soudu spis. zn. Pl. ÚS 36/01 součástí ústavního pořádku, a tím také čl. 1 odst. 2 a čl. 10 Ústavy.
94. Navrhovatelé na samém počátku považují za nutné zdůraznit, že si jsou vědomi skutečnosti, že změny v systému důchodového pojištění probíhají průběžně a pravidelně, a samy o sobě neznámají ústavní deficit, jak vyplývá například z usnesení Ústavního soudu spis. zn. III. ÚS 2452/11.
95. Nicméně ústavněprávní akceptovatelnost průběžně probíhajících změn v systému důchodového pojištění ještě neznámají, že by tyto změny mohly probíhat zcela libovolným způsobem. V první řadě lze poukázat na právní úpravu změn v rodičovském příspěvku a závěry, které Ústavní soud přijal ve svém nálezu spis. zn. Pl. ÚS 1/20, zejména body 28 a 29 odůvodnění. Rozhodující při posuzování byla skutečnost, zda ti, **kdo v době změny zákona měli nárok na výplatu rodičovského příspěvku, jej mohli i nadále čerpat a svůj nárok i po provedených změnách uskutečňovat**. Napadené ustanovení je s touto zásadou v rozporu, protože pojištěncům, kteří již nároku na případný odchod do tzv. předčasného důchodu dosáhli, tento nárok nejméně na dobu 2 let odebralo.
96. Dále změny důchodového systému, byť průběžné, nesmí být postavené na libovůli. Takový postup Ústavní soud označil za protiústavní například již ve svém nálezu spis. zn. Pl. 36/01, kdy konstatoval: „*Při chápání ústavního principu rovnosti se Ústavní soud ztotožnil (a to zejména v nálezech ve věcech vedených pod sp. zn. Pl. ÚS 16/93, Pl. ÚS 36/93, Pl. ÚS 5/95, Pl. ÚS 9/95) s chápáním ústavního principu rovnosti, jak byl vyjádřen Ústavním soudem ČSFR (R 11, 1992): "Je věcí státu, aby v zájmu zabezpečení svých funkcí rozhodl, že určité skupině poskytne méně výhod než jiné. Ani zde však nesmí postupovat libovolně."*“ Tato situace nastala, když stát doslova ze dne na den jedné skupině pojištěnců již nabyté individualizovatelné nároky odebral.

³⁵ Viz např. zde:

https://www.ochrance.cz/aktualne/pokud_senat_schvali_prisnejsi_pravidla_pro_odchod_do_predcasneho_duchodu_obrazi_se_ombudsman_na_prezidenta/

97. Současně navrhovatelé tvrdí, že v tomto případě byla naplněna také další podmínka uvedená v tomtéž nálezu, a sice, že uvedeným postupem postaveným na libovůli bylo zasaženo do základních, ústavním pořádkem garantovaných práv, konkrétně do již zmíněného práva vlastnit majetek. Viz stanovisko Ústavního soudu: *„Hledisko první spatřuje tudíž ve vyloučení libovůle. Hledisko druhé vyplývá z právního názoru, vyjádřeného v nálezu ve věci vedené pod sp. zn. Pl. ÚS 4/95: "nerovnost v sociálních vztazích, má-li se dotknout základních lidských práv, musí dosáhnout intenzity, zpochybňující, alespoň v určitém směru, již samu podstatu rovnosti. To se zpravidla děje tehdy, je-li s porušením rovnosti spojeno i porušení jiného základního práva, např. práva vlastnit majetek podle čl. 11 Listiny, některého z politických práv podle čl. 17 a násl. Listiny apod." (shodně Pl. ÚS 5/95). Hlediskem druhým při posuzování protiústavnosti právního předpisu zakládajícího nerovnost je tedy tímto založené dotčení některého se základních práv a svobod. Jinými slovy řečeno, Ústavní soud ve své judikatuře interpreтуje ústavní princip rovnosti ve smyslu akcesorické i neakcesorické rovnosti.“*
98. Navrhovatelé spatřují libovůli zákonodárce a vlády, respektive vládní většiny v Poslanecké sněmovně, ve dvou bodech:
- V popření vládního stanoviska vyjádřeného usnesením vlády č. 385/2023 ze dne 24. května 2023,³⁶ kterým bylo schváleno předložení návrhu zákona včetně více než 12měsíčního přechodného období na zavedení výše uvedených bodů zpřísnujících tzv. předčasné důchody a možnost jejich využití. K tomu došlo podáním pozměňovacího návrhu předsedy Výboru pro sociální politiku poslance MUDr. Víta Kaňkovského, který tak učinil na přímou žádost MPSV, a dále
  - V projevu libovůle při stanovení dělicí hranice, kdy pojištěnci narození do 30. září nárok na tzv. předčasný důchod uplatnit mohli, pojištěnci narození od 1. října jej ztratili, byť podmínky splnili ještě před tímto datem. Přitom je zjevné, že tato dělicí časová linie vznikla čistě arbitrárně zčásti činností MPSV (původně deklarujícím přechodné období více než 12 měsíců, aby toto řešení později popřelo a zvolilo změnu „ze dne na den“) a vzájemnou interakcí mezi vládní většinou a prezidentem republiky (kdy se časová hranice, aniž by to bylo jakkoliv věcně odůvodněno anebo naopak rozporováno, posunula z 1. září 2023 na 1. října 2023); jinými slovy, dělicí linie byla původně plánována na 1. říjen či 1. listopad 2024, posléze se MPSV a vládní většina v Poslanecké sněmovně snažily bez jakéhokoliv odůvodnění o hranici 1. září 2023, aby nakonec byla nastavena hranice 1. října 2023.
99. Navrhovatelé tedy mají za to, že napadené ustanovení porušuje principy vyjádřené v ustálené a závazné judikatuře Ústavního soudu **zakazující libovůli ze strany státu a podporující ochranu a uplatnění již vzniklých, na základě zákona individualizovatelných právních nároků.**

---

³⁶ Dostupné také on-line zde: <https://odok.cz/portal/services/download/attachment/2023/385/doc/>

100. Nicméně za klíčový pro posuzovaný případ považují navrhovatelé závěry vyplývající z nálezu Ústavního soudu spis. zn. III. ÚS 3493/15.
101. Citovaný náleze se přímo dotýká problematiky tzv. předčasného důchodu, otázky, zda lze v dané situaci hovořit o „nároku“, případně za jakých podmínek a o závazcích státu při změnách právní úpravy regulující důchodové pojištění, respektive ústavních mezích těchto změn, za nimiž již dochází k libovůli a porušení celé řady principů právního státu zaručených ústavním pořádkem České republiky a vyplývajících také z celé řady mezinárodních závazků České republiky.
102. Navrhovatelé pouze ve stručnosti připomínají, co bylo podstatou daného případu. Stěžovatelka, bývalá občanka Arménie, podala žádost o předčasný důchod poté, co byla Českou republikou vypovězena Dohoda mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení (č. 116/1960 Sb.) (dále jen „Dohoda“). V důsledku toho nebyly stěžovatelce uznány doby pojištění založené zaměstnáním v Arménii (resp. v bývalém Sovětském svazu) a byl jí vyměřen minimální důchod. Stěžovatelka takto byla postižena *de facto* proto, že i po splnění podmínek pro možný odchod do tzv. předčasného důchodu (před vypovězením výše uvedené Dohody) tuto možnost nevyužila a nadále pracovala. Po vypovězení Dohody ze strany České republiky v důsledku nezapočítání dob pojištění byla postižena vyměřením minimálního důchodu.
103. Ústavní soud ve svém rozhodnutí dospěl k následujícím závěrům:
- 1) Potvrdil závěr vyjádřený ve svém usnesení spis. zn. III. ÚS 2452/11, že průběžné změny systému důchodového pojištění postaveného na mezigenerační solidaritě náleží mezi jeho imanentní vlastnosti, které samy o sobě nezakládají ústavní deficit.
  - 2) Konstatoval, že „**Předmětem ochrany je tedy nejen nabytý, tj. existující majetek, ale také legitimní očekávání nabytí takového majetku.** Ústavní soud v této souvislosti připomíná, že z citované judikatury vyplývá pojetí ochrany legitimního očekávání jako nároku, který byl buď již individualizován právním aktem, anebo je **individualizovatelný** na základě právní úpravy [např. náleze sp. zn. Pl. ÚS 2/02 ze dne 9. 3. 2004 (N 35/32 SbNU 331; 278/2004 Sb.)].“
  - 3) Dále konstatoval, že „**Aplikace legitimního očekávání je přitom možná i na sociální dávky, a to jak příspěvkové, tak nepříspěvkové, ale jen za předpokladu, že vnitrostátní právo přiznává jednotlivci právo na sociální dávku** [náleze sp. zn. Pl. ÚS 55/13 ze dne 12. 5. 2015 (170/2015 Sb.)].“
  - 4) Konstatoval také, že stěžovatelce mohlo vzniknout **legitimní očekávání**, že jí bude přiznána majetková hodnota v podobě sociální dávky, a to nejen na základě individualizovaného rozhodnutí orgánu veřejné správy, ale i **přímo na základě právní úpravy, pokud by stěžovatelka podmínky stanovené právní úpravou pro přiznání starobního důchodu splňovala.**
  - 5) Upozornil na to, že ještě v době platnosti Dohody stěžovatelce **vznikl nárok na tzv. předčasný důchod, který však stěžovatelka neuplatnila, což jí však nemůže být**

na újmu, protože jí vzniklo legitimní očekávání, že tento nárok bude moci tím spíše uplatnit později, v budoucnu.

6) Za podstatnou označil také skutečnost, že ke změně podmínek došlo **bez legisvakantní lhůty**.

7) Konstatoval, že došlo k porušení nároku majetkové povahy chráněného čl. 11 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

104. Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že závěry Ústavního soudu vyjádřené v nálezu spis. zn. III. ÚS 3493/15 zcela dopadají na napadená ustanovení. Ta totiž vedou ke stejné situaci, jako v citovaném nálezu. Přípravují všechny pojištěnce, kteří k 30. září 2023 splnili podmínky pro přiznání tzv. předčasného důchodu, ale neučinili tak nejpozději k tomuto datu, o možnost využití tohoto institutu po dobu nejméně dalších 2 let. V porovnání s citovaným případem má napadené ustanovení svým způsobem ještě závažnější důsledky, protože pojištěnce zcela zbavuje možnosti o tzv. předčasný důchod požádat, kdežto v citovaném případě stěžovatelce přiznán byl, ovšem v drasticky snížené výši.

105. Jestliže tedy v době nabytí účinnosti již pojištěnci splňovali podmínky pro eventuální přiznání tzv. předčasného důchodu, znamená to vznik jejich ústavně chráněného legitimního očekávání a právního nároku z důvodů uvedených výše, a stát měl tuto skutečnost zohlednit při přípravě nové právní úpravy. Opačný postup znamená projev ústavně zakázané libovůle a svévole, a dále porušení právní jistoty a předvídatelnosti práva. A tím porušení principů chráněných čl. 1 Ústavy a čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny. A porušení závěrů vyjádřených v nálezu Ústavního soudu spis. zn. Pl. ÚS 55/13.

106. Navrhovatelé v této souvislosti také upozorňují na závazné závěry rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Pressos Compania Naviera S. A. a ost. proti Belgii* ze dne 20. listopadu 1995.

107. Jiný postup znamená porušení **principu právní jistoty a důvěry v právo**, jak poukázal Ústavní soud ve svém nálezu spis. zn. Pl. ÚS 2/02, když konstatoval k případu náhlé změny právní úpravy: *„Zásah zákonodárce vykazuje silné znaky svévole. Takový postup narušuje důvěru v právo, která je jedním ze základních atributů právního státu. Postup zákonodárce neodpovídal základním principům právního státu, mezi které patří zásada předvídatelnosti zákona, jeho srozumitelnosti a zásada jeho vnitřní bezrozpornosti.“*

108. Příznačný a přiléhavý je především tento závěr Ústavního soudu z právě citovaného nálezu: *„Tím, že zákonodárce změnil pravidla prakticky den před uplynutím lhůty stanovené pro nabytí práva, rezignoval na svou morální povinnost jít příkladem v respektování práva.“* Tato situace nastala také v případě, který je předmětem tohoto návrhu.

109. Navrhovatelé také odkazují na obecně použitelné závěry Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Beyler proti Itálii* ze dne 5. ledna 2000: *„Aby bylo slučitelné se všeobecnou*

normou, uvedenou v první větě čl. 1, musí takové zasahování zajistit "spravedlivou rovnováhu" mezi požadavky obecného zájmu společnosti a imperativy ochrany základních práv jednotlivce. Navíc nutnost posoudit otázky spravedlivé rovnováhy nastupuje pouze tehdy, když se ukáže, že inkriminované zasahování respektovalo princip zákonnosti a nebylo svévolné."

110. Navrhovatelé připomínají také závěry nálezu Ústavního soudu spis. zn. Pl. ÚS 21/96, znovu potvrzené nálezem spis. zn. Pl. ÚS 5/19, podle kterých je možná změna právního stavu, ale pouze tehdy, je-li ve hře **vyšší veřejný zájem, než je právní jistota a nesmí se jednat o projev libovůle. Ke splnění těchto podmínek v případě napadených ustanovení nedošlo, naopak.**
111. Navrhovatelé odkazují rovněž na závěry ústavního soudu vyjádřené v nálezu spis. zn. Pl. ÚS 8/07. Je to především požadavek přiměřenosti a opět zákazu svévole při rozlišování jednotlivých případů či skupin adresátů ze strany zákonodárce, jak je vyjádřeno mj. v bodu 86 tohoto nálezu. Významný je také závěr vyjádřený v bodu 54 citovaného nálezu konstatující, že: **„Solidarita má své hranice. Nemůže mít natolik vychýlenou podobu, aby ji ti, které postihuje, pocítovali jako nepřiměřenou, neproporcionální, nebo dokonce nespravedlivou a odňali ji svůj tichý souhlas. Ve jménu solidarity může stát postihovat pouze takovou část majetku schopného, aby současně nedestruoval aktivitu jeho výkonu a nedostal se za ústavní hranici ochrany majetku.“** Tato situace nastala právě schválením napadených ustanovení, kdy v zájmu deklarované stabilizace systému důchodového pojištění byli o své nároky na možnost požádat o tzv. předčasný důchod připraveni ti, kteří podmínky pro jeho přiznání již splnili, ale této možnosti nevyužili a nadále pracovali. A tohoto fakticky nouzového řešení nabízeného zákonem nebudou moci v případě nutnosti využít.
112. Za zvláště významný považují navrhovatelé také tento závěr Ústavního soudu učiněný v nálezu spis. zn. Pl. ÚS 8/07, v bodu 96: **„Ústavní soud uvádí, že není jeho úkolem posuzovat správnost (vhodnost) konstrukce dávek důchodového pojištění, je však jeho povinností posuzovat, zda se právní úprava zvolené zákonodárcem daří dostát kautelám zakotveným v Listině, jiným slovy zda je tato konstrukce ústavně konformní. Kritériem ústavní konformity je přitom "přiměřenost" důsledků zvolené konstrukce..."**
113. Zákaz libovůle vyplývá také ze stanoviska Ústavního soudu vyjádřeného v nálezu spis. zn. Pl. ÚS 15/02, kdy porušení tohoto zákazu nastane tehdy, jestliže se s různými subjekty, které se nacházejí ve stejné nebo srovnatelné situaci, **zachází rozdílným způsobem, aniž by existovaly objektivní a rozumné důvody pro uplatněný rozdílný přístup.** Tyto závěry Ústavní soud potvrdil také ve svém nálezu spis. zn. Pl. ÚS 53/04, zejména v bodu 28. A stejně tak v nálezu spis. zn. Pl. ÚS 18/15, zejména v bodu 126. Tímto návrhem napadená ustanovení jsou v **rozporu s výše vyjádřenými principy a tím také s čl. 1 odst. 1 Ústavy a čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny, které je na ústavní úrovni chrání.**
114. V této souvislosti navrhovatelé znovu upozorňují na způsob, jakým došlo k „určení“ data, k němuž došlo k zásadnímu zlomu v právní úpravě odebírající pojištěncům již vzniklé právní nároky.

115. **Postup navrhovatele ani vládní většiny nebyl předvídatelný, naopak vykazoval znaky klamu, účelovosti a svévole.** Zde navrhovatelé odkazují na závěr Ústavního soudu vyjádřený v nálezu spis. zn. Pl. ÚS 22/13: „*Z hodnoty právní jistoty vyplývá princip ochrany důvěry občanů v právo, tedy důvěry, že právo bude plnit funkci, pro něž bylo vytvořeno (srov. náleží Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 296/01, N 145/28 SbNU 287).* **Součástí principu právní jistoty je také předvídatelnost postupu zákonodárce při tvorbě práva.**“
116. O důležitosti intertemporálních ustanovení, respektive přechodných období, se Ústavní soud vyjádřil ve svém nálezu spis. zn. Pl. ÚS 31/09, kdy jejich vhodné nastavení Ústavní soud ocenil. V případě tohoto návrhu však lze na tento náleží poukázat *a contrario*, protože vzhledem k absenci jakýchkoliv přechodných ustanovení, a naopak úmyslného zvolení řešení „ze dne na den“ zbavujícího pojištěnce již nabytých práv a nároků, byly zmíněné závěry Ústavního soudu ukazujícího vodítko pro zákonodárce porušeny.
117. Také na materiální stránku napadených ustanovení lze aplikovat závěry Ústavního soudu o předvídatelnosti práva, právní jistoty a zákazu libovůle vyjádřené v nálezech spis. zn. Pl. ÚS 83/06, Pl. ÚS 21/01 a I. ÚS 420/09, jak byly v podrobnostech popsány výše v bodu 69, 70 a 71 tohoto návrhu, s nimiž jsou napadená ustanovení v rozporu.
118. **Navrhovatelé jsou přesvědčeni, že napadené ustanovení, jak bylo podrobně popsáno výše, připravilo pojištěnce o již nabyté a na základě zákona individualizovatelné právní nároky.** Jedná se o situaci nikoliv pouze analogickou, ale v podstatě právně totožnou s případem, kdy Ústavní soud dal náleží spis. zn. III. ÚS 3493/15 tehdejší stěžovatelce zapravdu. Argumenty, které tehdy použil, jsou naprosto přílehlivé také pro tento návrh.
119. **Závěrem této části tedy navrhovatelé již pouze v obecné rovině shrnují, že napadená ustanovení uvedená v bodu 78 tohoto návrhu zasahují ústavně nepřipustným způsobem do práva vlastnit majetek zaručeného čl. 11 Listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu k evropské Úmluvě a vyloženého ustálenou a závaznou judikaturou jak Ústavního soudu, tak Evropského soudu pro lidská práva, jak na ní bylo odkazováno výše.** Současně jsou napadená ustanovení v rozporu s ústavně chráněnými hodnotami právního státu, mezi které patří předvídatelnost práva, seznatelnost práva, zákaz libovůle, ochrana legitimních očekávání, jak tyto principy byly vyloženy opět Ústavním soudem a Evropským soudem pro lidská práva. S ohledem na libovůli, které se projevila při přípravě, konstrukci a schvalování napadených ustanovení, došlo také k porušení principu rovnosti a zákazu svévolného odlišného zacházení, a tím porušení čl. 1 odst. 1 Ústavy a čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny. Ve všech případech došlo také k porušení mezinárodních závazků České republiky. Tím vším došlo k mnohonásobnému nepřipustnému porušení ústavního pořádku.
120. **Navrhovatelé současně Ústavní soud žádají, aby při svém rozhodování co do účinků zohlednil svůj náleží spis. zn. Pl. ÚS 6/05 a zvolil postup dle hledisek popsanych v části VIII/c zejména v bodu 3 jeho odůvodnění a účinně obnovil právní nároky pojištěnců, o které byly ústavně nepřipustným zásahem státu připraveni, jak odpovídá také duchu náleží Ústavního soudu spis. zn. III. ÚS 3493/15.**

V.

Návrh rozhodnutí

121. Na základě všech výše uvedených důvodů navrhovatelé žádají Ústavní soud pro případ, že uzná argumentaci navrhovatelů o takových vadách zákonodárního procesu majících charakter protiústavnosti, které umožní zrušení všech napadených ustanovení, aby vydal tento náleze:

Ustanovení § 31 odst. 1, v § 34a odst. 2 slov „počet procent stanovený podle § 67 odst. 6 věty první nebo podle § 67 odst. 7“, § 36 odst. 1, v § 67 odst. 2 slov „ , ve kterém dochází k zvýšení (dále jen „pravidelný termín“), § 67 odst. 3, v § 67 odst. 6 větě první číslo „4“ a slov „třetiny“, v § 67 odst. 6 celé věty druhé ve znění „Byly-li procentní výměry vyplácených důchodů zvýšeny v předchozím kalendářním roce podle § 67a, sníží se počet procent stanovený podle věty první o tolik procent, o kolik byly zvýšeny procentní výměry v předchozím kalendářním roce podle § 67a.“, v § 67 odst. 6 ve větě třetí číslo „5“ a slov „a druhé“, v § 67 odst. 7 číslo „6“ a slov „podle § 67a“, v § 67 odst. 10 číslo „11“, § 67 odst. 12, 13 a 14, § 67a, § 67aa, § 67ab, v § 67e odst. 3 ve větě třetí slov „podle § 67a“, v § 67f odst. 4 slov „podle § 67a“, v § 107 odst. 1 písm. e) číslo „14“, § 108 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a dále čl. II – „Přechodná ustanovení“ a čl. III – „Účinnost“ zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se ruší dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

122. Pokud Ústavní soud neshledá důvody pro postup dle výše uvedeného bodu 121, potom navrhovatelé žádají, aby Ústavní soud s ohledem na porušení ústavnosti v důsledku porušení pravidel zákonodárního procesu, jakož i pro materiální rozpor s ústavním pořádkem, kdy uvedená ustanovení svým obsahem porušují ústavně zaručená práva a principy, vydal tento náleze:

Ustanovení § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, čl. III – Účinnost zákona č. 270/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, se ruší dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů.

VI.

Procesní návrh

123. Navrhovatelé s ohledem na závažnost věci, její celospolečenský dopad, neúměrně krátkou dobu legisvakance a absenci přechodných ustanovení a s ohledem na zájem na obnovení ústavnosti, právní jistoty a vyjasnění právních nároků postižených osob žádají, aby se Ústavní soud ve smyslu § 39 zákona č. 182/1993 Sb. o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, usnesl na tom, že **věc je naléhavá a tento jimi předložený návrh projednal přednostně, mimo pořadí návrhů, v němž mu došly.**

za skupinu 71 poslanců
Mgr. David Rašovský, advokát

Mgr. David Rašovský
advokát, ČAK: 14443
Šumavská 525/33, 602 00 Brno
IČ: 71223011